

PROTOKÓŁ

Mar 11
8

Sankowo, dnia 20 maja 1950 r. Sędzia Janusz Gumkowski
 , działając na zasadzie Dekretu z dnia 10 XI. 1945 r.
 (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 293) o Głównej Komisji i Okręgowych Komisjach
 Badania Zbrodni niemieckich w Polsce, jako członek Głównej Komisji, prze-
 słuchał w trybie art. 255 w związku z art. ~~107, 115~~ 104, 110 Kodeksu Postępo-
 wania Karnego niżej wymienioną osobę, która zeznała co następuje:

Nazywam się

Nazwisko i imię: Przytycki Henryk
 Data i miejsce urodzenia: 5. 4. 1884 Ministe Litewski
 Imiona rodziców: Stanisław i Jadwiga z d. Boguska
 Zawód ojca: urzędnik kolejowy
 Przynależność państwowa: polska
 Wyznanie: rymsko-katol.
 Wykształcenie: wyższe
 Zawód: inżynier hydrobiolog
 Miejsce zamieszkania: Kolektorska 24 m 1
 Karalność: niekarany.

Wybuch powstania werrawskiego 1944 roku tenże
 mieszkał na terenie Miejskiej Stacji Doświadczalnej Dyr-
 czenia Sierkót, znajdującej się przy ul. Stowackiego
109 Bieniewickiej. Do dnia 14 września 1944 roku teren
 nasz był niemal "niezajęty" między innymi Niemcami
 powstańcami i Niemcami. Niemcy zajmowali kawa-
 ry przy kościele przy ul. Gdanskiej, sikoty przy ul. Ko-
lektorskiej 9/11. Teren nasz był pod ciągłym ostrzałem
 tak, że ludność nie mogła się swobodnie poruszać.
 Dnia 14 września 1944 roku Niemcy przypuścili ostre-
 ny atak na nasz teren, oddziały powstańcze wycofały
 się na ul. Stowackiego. Jeszcze przed 14 września, daty już dzi-
 siaj nie pamiętam, powstańcy przypuścili atak na szkotę
 wypierając Niemców. Atak ten nie udał się. Niemcy szkotę
 odebrali. Po kilku dniach jednokrotnie wraz z oddziałami

stojomych w Różarsach, wycofali się dobro-
wolnie. Teren nasz był ostrzeliwany wówczas z
C. I. H. F.-u.

Główny atak niemiecki szedł od strony Białej
ulicami: Karłowicza, Goleńskiego, Stowackiego.
Dnia 14 września, około południa, wyprzedziłem
z terenu Stacji Dosiadarek ul. O.S. wraz z row-
nym powstańcem, ul. Stowackiego w kierunku
pl. Wilsona, na punkt sanitarny. W piwnicach
M.S.D.O.S. porostaty już przeważnie same kobiety,
w liczbie około 20 osób, oraz dwu mężczyzn, nie
mogący chodzić, niejaki Lemanski, gdzie obecnie
się znajduje nie wiem, i ~~jeńcy niemieccy~~
~~cyganie, uwarunkowane nie stała.~~ Wśród kobiet
zapamiętała się żona moja, Olga, Szymoni-
ka Apolonia, lokatorka naszego domu, Leman-
ska, Brerinska zemu. Obecnie ul. Chlewińskiego
(numeru nie znam), Rosiutyna Rebruska Matka
obecnie gdzieś mieszka pod W-wą na linii Ro-
lejki Grójeckiej, jej matka Lidia Rebruska,
Hempel Maria, pracuje obecnie w dyrekcji Nodoc.
i Kancelarii, Cygulska zam. obecnie w Goleńsku.
Niemcy ^{SS} wpadli na plac najbliższy się przed
kuchnią M.S.D.O.S. tak później dowiedziałem się od
kobiet, Karoli wrył się wyjąć z piwnic. Pożyczy-
wo wysłała tylko moja żona, oraz z pp. Szymoni-
ka i dewocją. Żona moja w języku angielskim,
objaśniła Niemcom, że na terenie Stacji najbliż-
szy są same kobiety, że nie ma powstańców. Mimo to
jedni z Niemców strzelili do kobiet. Wysłankie trzy
osoby zabiły. Następnie Niemcy kobiety siedzą-
ce w piwnicy strzelali do nich, jak wywierała się
przedbrodnia między Niemcami. Na słowa jed-
nego z SS-mów: „nie strzelaj, przecież to kobiety”,
drugi podkreślił, że strzela dlatego, że są Polkami.
Następnie Niemcy obtulił piwnice granatami,
nie czyniąc jednak szkód w ludności. Do wie-

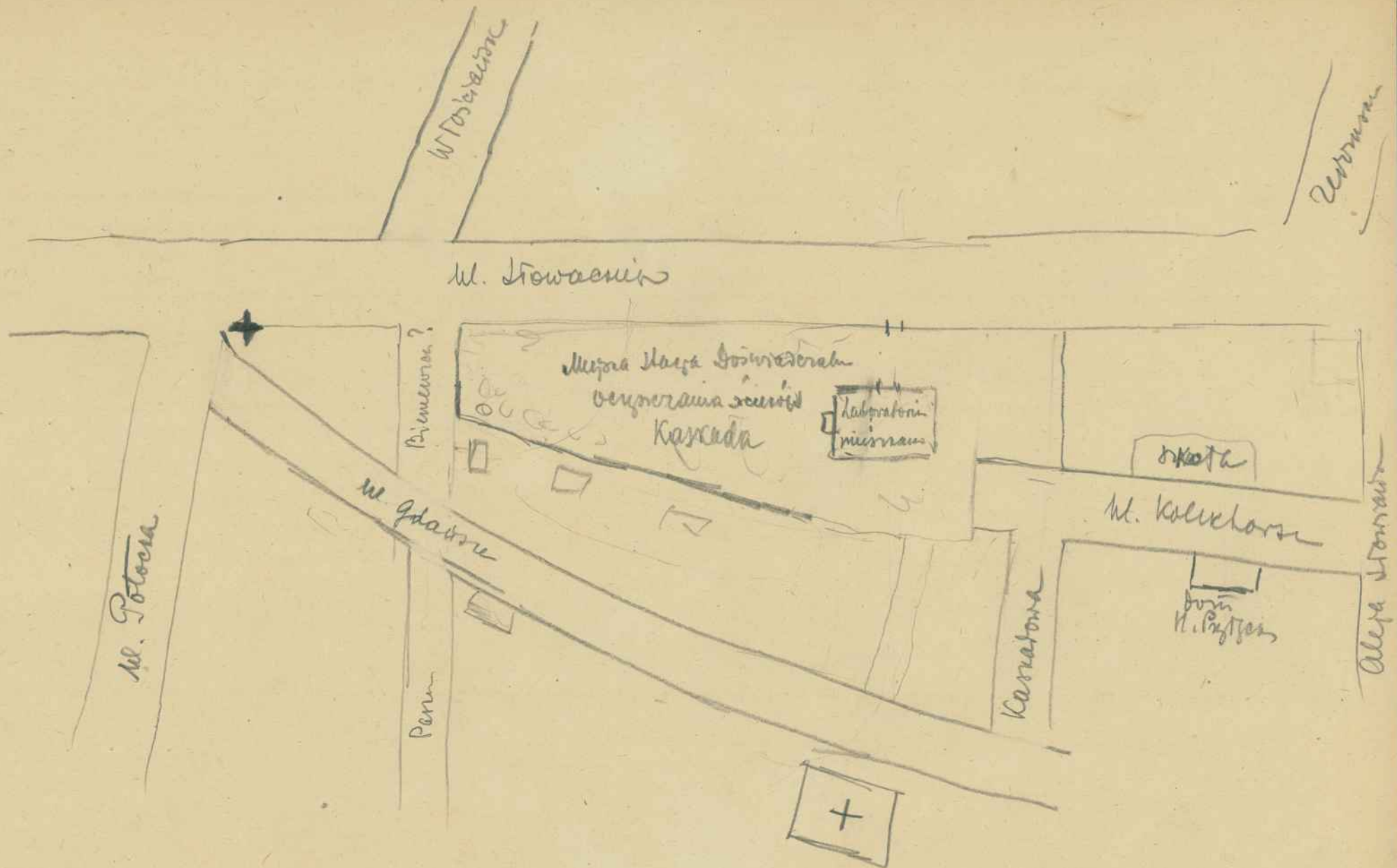
Uprawy

strona: 0021

czoła kobiety przedziaty w piwnicy. Wierotem 9
 Niemcy wyprowadzili je ul. Goleńskiej do C.I.W.F. 19
 co do innych zbrodni dokonanych przez Niemców
 na terenie Morymuntu, wiem, że dnia 14 wstę
 nia 1944 roku, Niemcy w Wilkumieście dowied
 ulic: Marii Koriniery, Goleńskiej i okolicznych
 rozstrzelali bezbronną ludność cywilną.
 Od kobiet słyszałem, że idąc do C.I.W.F.-u widzia
 ły wiele ciał kobietek na ul. Goleńskiej.
 W C.I.W.F. te kobiety przeżywały ciężkie chwile.
 Własowcy zajmujący C.I.W.F. dopuszczali nie
 gwałtów i innych czynów na kobietach. Blizuch
 kwałtów zbrodni udzielić mogłaby Natalia
 Rebciewska (adres wyżej).
 Na tym protokół zakończono i odczytano.

Anttony Pryjca

Janina

[Handwritten signatures and scribbles]